

Sygn. akt I Ns 2078/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Zachorowska

Protokolant: Joanna Zachorowska

Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2017 r. w G.

sprawy z wniosku B. T.

z udziałem T. T. (1)

o podział majątku wspólnego

postanawia:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego B. T. i T. T. (1) wchodzi prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z udziałem związanym z własnością lokalu zapisanym w księdze wieczystej tutejszego Sądu nr (...) o wartości 168 000 zł (sto sześćdziesiąt osiem tysięcy złotych);
2. dokonać podziału majątku wspólnego B. T. i T. T. (1) w ten sposób, że prawo własności lokalu mieszkalnego opisanego w pkt 1 niniejszego orzeczenia przyznać B. T., córce T. i P., w całości;
3. ustalić nakłady z majątku osobistego B. T. na majątek wspólny uczestników postępowania na kwotę 28 542,98 zł (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset czterdzieści dwa złote dziewięćdziesiąt osiem groszy), oddalając wniosek B. T. o rozliczenie nakładów w pozostałej części;
4. oddalić wniosek T. T. (1) o rozliczenie nakładów z jego majątku osobistego na majątek wspólny uczestników postępowania;
5. zasądzić od B. T. na rzecz T. T. (1) kwotę 69 728,51 zł (sześćdziesiąt dziewięć tysięcy siedemset dwadzieścia osiem złotych pięćdziesiąt jeden groszy) tytułem spłaty jego udziału w majątku wspólnym, przy czym kwotę tę rozłożyć na 24 raty miesięczne w wysokości pierwsze po 2 905,35 zł (dwa tysiące dziewięćset pięć złotych trzydzieści pięć groszy), zaś ostatnia 2 905,46 zł (dwa tysiące dziewięćset pięć złotych czterdzieści sześć groszy), płatne do dnia 15-go każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się niniejszego orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie niedochowania terminu płatności;
6. zasądzić od T. T. (1) na rzecz B. T. kwotę 1 000 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem kosztów postępowania;
7. nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach od B. T. i T. T. (1) kwoty po 163 zł (sto sześćdziesiąt trzy złote) tytułem wydatków.

SSR Joanna Zachorowska

Sygn. akt I Ns 2078/15

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 14 lipca 2015 roku B. T. wniosła o zaliczenie do majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania T. T. (1) lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku położonym przy ulicy (...) w G., składającego się z 3 pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju o powierzchni użytkowej 55,20 m² wraz z piwnicą nr 9 o powierzchni 2,06 m² zapisanego w KW (...) Sądu Rejonowego w Gliwicach, z którego własnością związany jest udział w nieruchomości wspólnej, zapisany w KW (...), który stanowi prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, wynoszący 8/100 części, o wartości 100 000,00 zł. Ponadto wnioskodawczyni zażądała zaliczenia do majątku wspólnego kwoty nie mniejszej niż 250 000,00 zł uszczuplenia przez uczestnika majątku wspólnego, w postaci nakładów na dom położony w G. przy ulicy (...), na nieruchomości zapisanej w KW (...) Sądu Rejonowego w Bielsku – Białej. Wnioskodawczyni wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego w ten sposób, by prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ulicy (...) przyznać na wyłączną własność wnioskodawczyni, natomiast wydatki na nieruchomość w G. zaliczyć na poczet udziału uczestnika za spłatą na rzecz wnioskodawczyni należnej jej różnicy wartości 75 000,00 zł. W przedmiocie kosztów wnioskodawczyni zażądała, aby obciążyć nimi zainteresowanych po połowie.

W uzasadnieniu B. T. wskazała, że uczestnicy byli małżeństwem od dnia 22 lipca 1962 roku do dnia 14 lutego 2012 roku, kiedy to wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód z wyłącznej winy T. T. (1). W dacie rozwodu ustala wspólność ustawowa, gdyż nie były zawierane umowy małżeńskie majątkowe. Wnioskodawczyni podniosła, że uczestnik postępowania związał się z inną kobietą i wspólnie z nią wybudował dom jednorodzinny w G., o czym wnioskodawczyni dowiedziała się od sąsiadów. Znalazła w mieszkaniu plan budowy domu. Dochody, jakie osiągał uczestnik postępowania pracując na wysokim stanowisku w Urzędzie Wojewódzkim w K. w sposób znaczący odbiegały na korzyść od dochodów, jakie mogłaby osiągać jego konkubina. W tej sytuacji co najmniej połowa nakładów inwestycyjnych na dom to majątek wspólny zainteresowanych, który uczestnik bezprawnie, bez zgody i akceptacji wnioskodawczyni wyprowadził z ich dorobku.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania T. T. (1) wskazał, że przychyła się do wniosku byłej żony w części dotyczącej stwierdzenia, że w skład majątku wspólnego wchodzi prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ulicy (...). Wskazał jednakże, że jego wartość wynosi 200 000,00 zł. Ponadto uczestnik zażądał oddalenia wniosku o zaliczenie w skład majątku wspólnego kwoty nie mniejszej niż 250 000,00 zł, o którą rzekomo uszczuplił majątek wspólny. T. T. (1) wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego na jeden z dwóch sposobów, a to: albo przyznanie prawa do lokalu na wyłączną własność wnioskodawczyni z obowiązkiem dokonania spłaty pieniężnej na rzecz uczestnika postępowania w kwocie 100 000,00 zł albo zarządzanie dokonania zbycia przedmiotowego lokalu mieszkalnego w drodze licytacji publicznej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach. Ponadto uczestnik postępowania wniósł o obciążenie stron kosztami postępowania związanymi z ich udziałem w sprawie.

W uzasadnieniu T. T. (1) wskazał, że jego sytuacja majątkowa jest zgoła odmienna niż przedstawiona przez wnioskodawczynię we wniosku. Zaprzeczył on by czynił nakłady finansowe na budowę domu położonego w G.. B. L. przy pomocy swojej rodziny wybudowała go sama. Jedyne na prośbę B. L. sprawował nadzór nad budową domu, albowiem w tym czasie przebywał już na emeryturze. Uczestnik postępowania wskazał, że w (...) Urzędzie Wojewódzkim w K. pracował tylko do dnia 20 lutego 1986 roku. Później zajmował zwykle stanowiska pracownicze w innych firmach. Zaprzeczył twierdzeniu że nie przekazywał środków finansowych na wspólne życie z wnioskodawczynią w trakcie trwania ich małżeństwa. Od 2001 roku do października 2008 roku dawał byłej żonie kwotę 300 zł miesięcznie, a następnie kwotę do 200 zł miesięcznie na poczet czynszu.

W piśmie procesowym z dnia 5 lutego 2016 roku wnioskodawczyni rozszerzyła wniosek o żądanie rozliczenia w niniejszym postępowaniu nakładów poczynionych z jej majątku osobistego na majątek wspólny w postaci czynszu za lokal mieszkalny przy ulicy (...) w G. za okres od daty rozwodu do dnia wydania postanowienia końcowego w sprawie tj. od 14 lutego 2012 roku do lutego 2016 roku o łącznej wysokości 10 363,00 zł. Wnioskodawczyni wskazała, że w okresie po rozwodzie wymieniła okna w lokalu stron za co zapłaciła 8 000,00 zł. W związku z tym należy się jej zwrot połowy tej kwoty od uczestnika postępowania. Łączna kwota, której wnioskodawczyni domagała się od uczestnika postępowania została wyliczona na 14 363,00 zł.

Na rozprawie w dniu 8 lutego 2016 roku wnioskodawczyni wskazała, że wniosek o zwrot nakładów na jej rzecz od uczestnika postępowania opiewa na sumę 12 938,00 zł.

W piśmie procesowym z dnia 24 lutego 2016 roku uczestnik wniósł o oddalenie w całości żądania wnioskodawczyni w przedmiocie zasądzenia od niego na rzecz wnioskodawczyni kwoty 14 363,00 zł tytułem zwrotu nakładów, albowiem wnioskodawczyni nie poinformowała go oraz nie skonsultowała z nim zamiaru wymiany okien. Ponadto uczestnik rozszerzył swoje żądanie o zasądzenie od wnioskodawczyni na jego rzecz kwoty 29 100,00 zł tytułem bezumownego korzystania przez wnioskodawczynię z jego części mieszkania położonego w G. przy ulicy (...) w okresie od dnia 14 lutego 2012 roku do dnia 29 lutego 2016 roku.

W piśmie procesowym z dnia 10 marca 2016 roku wnioskodawczyni rozszerzyła wniosek o połowę kwoty, którą uczestnik postępowania spłacił jako poręczyciel pożyczki w sprawie (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G.. Wnioskodawczyni wskazała, że uczestnik postępowania żyrował pożyczkę bez jej wiedzy i zgody, jak również ją spłacał, w związku z tym należy jej się połowa tej kwoty.

W dalszym piśmie wnioskodawczyni rozszerzyła żądanie, wnosząc o rozliczenie nakładów jakie poczyniła na lokal w okresie od 1 marca 2016 roku do 31 września 2017 roku. Wnioskodawczyni wskazała, że za okres ten poczyniła nakłady na wspólną nieruchomość w wysokości 8 420,84 zł, z czego na uczestnika przypada kwota 4 210,42 zł. Ponadto odnosząc się do informacji z Głównego Urzędu Statystycznego wskazała, że uczestnik postępowania dysponował znacznymi nadwyżkami finansowymi, które wynosiły łącznie około 360 000,00 zł. W związku z tym wniosła o uznanie tej kwoty jako składnika majątku dorobkowego uczestnika postępowania pozostający w wyłącznej jego dyspozycji oraz rozliczenia tej kwoty w ramach podziału majątku.

Na rozprawie B. T. wniosła o rozłożenie spłaty na raty na okres 10 lat. Oświadczyła, że w spłacie mieszkania pomoże jej syn.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

B. T. oraz T. T. (1) zawarli związek małżeński w dniu 22 lipca 1962 roku. Wyrokiem z dnia 14 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach rozwiązał małżeństwo stron przez rozwód z winy T. T. (1). Orzeczenie uprawomocniło się 30 marca 2012 roku. B. T. oraz T. T. (1) nie zawierali umów majątkowych. Z ich związku małżeńskiego pochodzi dwóch dorosłych synów J. T. oraz R. T..

W skład majątku wspólnego B. T. i T. T. (1) weszło prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ulicy (...), dla którego Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z udziałem związanym z własnością lokalu zapisanym w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w Gliwicach nr (...) o wartości 168 000,00 zł.

Mieszkanie liczy 55,2 m². Znajduje się na drugim piętrze budynku. Składa się z 3 pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju. Zajmuje go B. T., która liczy 78 lat. T. T. (1) wynajmuje pokój w lokalu położonym w K.. Jednoosobowo prowadzi gospodarstwo domowe. Uczestnik postępowania liczy 82 lata.

W 1985 r. z domu rodzinnego wyprowadził się starszy syn, zaś w 1993 r. młodszy syn.

/częściowo okoliczności bezsporne, a nadto dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach, sygn. I RC 2295/10 (k. 257) wraz z uzasadnieniem (k. 261-278), opinia biegłego sądowego w zakresie wyceny nieruchomości (k. 242-256) oraz opinia uzupełniająca (k. 279-279v), odpis zwykły KW nr (...) (k. 103-103v), zeznania wnioskodawczyni B. T. (k. 152-153), zeznania uczestnika postępowania T. T. (1) (k. 153-154)/

W trakcie trwania małżeństwa uczestnik postępowania do dnia 20 lutego 1986 roku pracował na wysokim stanowisku urzędniczym w (...) Urzędzie Wojewódzkim w K.. Następnie pracował w kilku przedsiębiorstwach na różnych stanowiskach pracowniczych. Jego ostatnim miejscem zatrudnienia był Urząd Kontroli Skarbowej w K., gdzie był

zatrudniony na stanowisku inspektora. 22 kwietnia 2001 roku T. T. (1) przeszedł na emeryturę. Od marca 2015 roku świadczenie emerytalne uczestnika postępowania wynosi 3191,75 zł netto.

Przy wyliczeniu świadczenia emerytalnego zostały uwzględnione dochody uczestnika, które w 1987r. wynosiły 434207 zł (36 183 zł miesięcznie), w 1988r. wynosiły 1068941 zł (89 078 zł miesięcznie), w 1989r. wynosiły 3891406 zł (324 283 zł miesięcznie), w 1990r. wynosiły 17270155 zł (1 439 179 zł miesięcznie), w 1991r. wynosił 36501100 zł (3 041 758 zł miesięcznie), w 1992r. wynosiły 99592100 zł (8 299 341 zł miesięcznie), w 1993r. wynosiły 149696200 zł (1 247 433 zł miesięcznie), w 1994r. wynosiły 209639000 zł (17 469 916 zł miesięcznie), w 1995r. wynosiły 27600,85 zł (2 300 zł miesięcznie), w 1996r. wynosiły 33739,23 zł (2 811 zł miesięcznie), w 1997r. wynosiły 35817,41 zł (2 984 zł miesięcznie), w 1998r. wynosiły 40078,31 zł (3 339 zł miesięcznie), natomiast w 1999r. wynosiły 50375,22 zł (4 197 zł miesięcznie). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w roku 1987 wynosiło 29 184 zł, w 1988 r. 53 090 zł, w 1989 r. 206 758 zł, w 1990 r. 1 029 637 zł, w 1991 r. 1 770 000 zł, w 1992 r. 2 935 000 zł, w 1993 r. 3 995 000 zł, w 1994 r. 5 328 000 zł, w 1995 r. 702,62 zł, w 1996 r. 873 zł, w 1997 r. 1 061,93 zł, w 1998 r. 1 239,49 zł, w 1999 r. 1 706,74 zł.

Przeciętne miesięczne przychody w gospodarstwach domowych pracowników na stanowiskach nierobotniczych w 1987 r. były równe 46 606 zł, a rozchody na jedną osobę 12 825 zł. Podobnie było w roku 1988. Przeciętne miesięczne przychody w gospodarstwach domowych pracowników na stanowiskach nierobotniczych w 1989 r. były równe 40 900 zł, a rozchody na jedną osobę 11 900 zł. Podobne dane statystyczne pojawiły się w roku 1990. Przeciętne miesięczne przychody brutto na jedną osobę w gospodarstwach domowych pracowniczych w 1991 r. były równe 119 221 zł, w 1992 r. 164 616 zł, w 1993 r. 3 392 409 zł, w 1994 r. 473,75 zł, w 1995 r. 390,95 zł, w 1996 r. 534,90 zł, w 1997 r. 641,14 zł, w 1998 r. 1 056,81 zł, w 1999 r. 1 153,66 zł.

/fakty powszechnie znane, a nadto dowód: pismo z (...) Oddziału w G. z dn. 29.12.2015r. (k. 97), tabele średnich miesięcznych przychodów w gospodarstwach domowych w latach 1987-1999 (k. 208-238), zeznania uczestnika postępowania T. T. (1) (k. 153-154), zeznania wnioskodawczyni B. T. (k. 152-153), zeznania świadka J. T. (k. 136-137)/

Wnioskodawczyni w okresie trwania małżeństwa od 1957 roku do 1981 roku pracowała jako sekretarka, nauczyciel oraz starszy wizytator. Jedynie przez krótki okres po narodzinach synów przebywała na urlopie. Po przejściu na emeryturę od 1992 roku do 2001 roku pracowała dodatkowo zawodowo na $\frac{3}{4}$ etatu jako starszy referent w szkole podstawowej i liceum ogólnokształcącym. Obecnie wnioskodawczyni otrzymuje emeryturę w wysokości 1 791,72 zł oraz alimenty zasądzone od T. T. (1) w wysokości 500 zł.

/dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (k. 142-143v), świadectwo pracy (k. 144-144v), zeznania wnioskodawczyni B. T. (k. 152-153, 307-307v), zeznania świadka J. T. (k. 136-137, 307v)/

Uczestnik postępowania podczas trwania małżeństwa odkładał oszczędności na książeczkę oszczędnościowej, której saldo końcowe po denominacji wyniosło 6,30 zł.

W 1998 roku zainteresowani wykupili lokal przy ul. (...) za kwotę około 10 000 zł.

/dowód: kserokopia książeczki oszczędnościowej (k. 191-192), zeznania uczestnika postępowania T. T. (1) (k. 307v)/

T. T. (1) do 2001 roku mieszkał wraz z żoną w ich wspólnym mieszkaniu. Następnie wyprowadził się stamtąd i zamieszkał w K. przy ulicy (...). W trakcie trwania małżeństwa T. T. (1) wielokrotnie opuszczał rodzinę na kilka godzin, by powrócić na noc. Pomimo wyprowadzki uczestnik postępowania przekazywał wnioskodawczyni do 2007 roku kwotę 300 zł miesięcznie, natomiast od 2008 roku kwotę 200 zł miesięcznie. Od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego uczestnik postępowania zaprzestał partycypowania w utrzymaniu lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ulicy (...).

/dowód: zeznania świadka K. T. (k. 110-111), zeznania świadka B. L. (k. 111-111v), zeznania świadka J. T. (k. 136-137), zeznania wnioskodawczyni B. T. (k. 152-153, 307-307v), zeznania uczestnika postępowania T. T. (1) (k. 153-154, 307v)/

T. T. (1) nadzorował budowę domu letniskowego położonego w G. przy ulicy (...), który stanowił własność B. L.. B. L. pracowała jako kierownik Oddziału Organizacyjnego w (...) Urzędzie Wojewódzkim w K., była członkiem rad nadzorczych, otrzymywała nagrody, posiadała oszczędności po rodzicach. Budowała trwała w latach 1999-2001. Dom letniskowy udostępniła uczestnikowi postępowania oraz jego synowi R. w celach wypoczynkowych i rekreacyjnych.

/dowód: dokumentacja fotograficzna (k. 104-109), zeznania świadka B. L. (k. 111-111v), zeznania uczestnika postępowania T. T. (1) (k. 153-154, 307v)/

W okresie od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego tj. od 30 marca 2012 roku do 31 września 2017 roku wnioskodawczyni samodzielnie uiszczala czynsz za lokal mieszkalny położony w G. przy ulicy (...). Z tego tytułu zapłaciła 28 542,98 zł.

B. T. nie zabraniała uczestnikowi mieszkać we wspólnym lokalu po rozwodzie. Nie uzyskała z rzeczy żadnych dochodów.

W 2008 r. B. T. przeszła trzy wylewy. Z racji złamania nogi przeprowadzono u niej dwie operacje ortopedyczne.

/dowód: zawiadomienia o wysokości opłat za mieszkanie (k. 118-124, 302-304), kartoteka finansowa (k. 305-306), przesłuchanie wnioskodawczyni (k. 152-153), przesłuchanie uczestnika (k. 153-154)/

W latach 80-tych XX wieku małżonkowie z wynagrodzenia T. T. (1) wybudowali garaż na gruncie miasta. W dniu ustania wspólności majątkowej prawo do lokalu użytkowego uczestnikom nie przysługiwało.

Małżonkowie zakupili przyczepę N., która darowana została ich synowi.

W trakcie małżeństwa uczestnik postępowania jako poręczyciel umowy pożyczki zawartej przez synową A. T. zobowiązany był do jej spłaty. W związku z przeprowadzonym postępowaniem egzekucyjnym T. T. (1) dokonał spłaty 9 275,13 zł z łącznej wyegzekwowanej kwoty w wysokości 34 449,16 zł. Wezwania do dokonania spłat wysyłane były na adres G. ul. (...). Odbierała je wnioskodawczyni, a następnie przekazywała uczestnikowi postępowania. Postępowanie egzekucyjne było wszczęte 14.9.2002 roku. B. T. wiedziała co jest podstawą spłat. Nie zabraniała mężowi spłacać zadłużenia synowej. Nie występowała do synowej o zwrot pieniędzy. Z regresem nie występował również T. T. (1).

/dowód: pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach z dn. 27.07.2016r. (k. 206), zeznania uczestnika postępowania T. T. (1) (k. 307v), zeznania wnioskodawczyni B. T. (k. 152-153, 307-307v)/

Powyższy stan faktyczny w części przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń ustalony został na podstawie faktów powszechnie znanych. W pozostałym zakresie Sąd oparł się na wymienionych powyżej dowodach bądź stan przyjął jako bezsporny. Dokumenty nie budziły wątpliwości Sądu. Za wiarygodne Sąd ocenił zeznania zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnika. Zasadniczo potwierdzały one okoliczności faktyczne ustalone na podstawie dokumentów i częściowo pozostawały zbieżne ze sobą.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadków K. T. (synowej stron postępowania), J. T. (syna stron postępowania) i B. L. (przyjaciółki uczestnika postępowania), którzy mimo pozostawania w bliskich relacjach z zainteresowanymi podawali fakty w sposób obiektywny.

Sąd zgodnie z wnioskami dowodowymi dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego w zakresie wyceny nieruchomości. Z uwagi na jej kwestionowanie dopuszczono dowód z opinii uzupełniającej. W ocenie Sądu opinie te były kompletne, szczegółowe oraz odpowiadały na wszystkie pytania zadane biegłemu.

Sąd zważył, co następuje

Zgodnie z art. 31 § 1 i 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty

majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

Oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym (art. 43 § 1 k.r.o.).

B. T. i T. T. (1) pozostawali we wspólności majątkowej małżeńskiej w okresie od dnia 22.7.1962 roku do dnia uprawomocnienia się wyroku rozwodowego w dniu 30.3.2012 roku. W trakcie trwania wspólności ustawowej małżonkowie nabyli prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) wraz z udziałem związanym w nieruchomości wspólnej o wartości 168 000 zł.

Zgodnie z art. 212 k.c., stosowanym odpowiednio w postępowaniu o podział majątku wspólnego, rzecz może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych. Jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu, wartość poszczególnych udziałów może być wyrównana przez dopłaty pieniężne. Jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. W razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu.

Sąd dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że prawo własności lokalu mieszkalnego przyznał B. T.. Taki sposób podziału znajdował uzasadnienie w okolicznościach sprawy. Uczestniczka postępowania ma 78 lat. Mieszkanie jest w jej posiadaniu, stanowi dla niej centrum życiowe. W 2008 r. B. T. przeszła trzy wylewy. Z racji złamania nogi przeprowadzono u niej dwie operacje ortopedyczne. Zarządzenie sprzedaży lokalu w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i zmuszenie uczestniczki do przeprowadzki stałoby wbrew zasadom współżycia społecznego.

Sąd nie znalazł podstaw do zaliczenia w poczet majątku wspólnego wierzytelności w stosunku do B. L.. Postępowanie dowodowe nie dało dostatecznych podstaw do przyjęcia, że takie prawo majątkowe zaistniało. Niewykazana została ewentualna wartość takowej wierzytelności. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania B. L. wyjaśniające źródła finansowania budowy domu. Sąd nie dysponował żadnym dokumentem potwierdzającym przekazywanie pieniędzy B. L. przez T. T. (1). Zestawienie wynagrodzeń uczestnika postępowania w latach 1987-1999 przedstawione celem wyliczenia świadczenia emerytalnego zawiera niewątpliwie najwyższe dochody jakie osiągnął on w trakcie zatrudnienia. Analiza wynagrodzeń uczestnika, zestawienie ich z wysokością przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń z tego okresu prowadzi do wniosku, że w latach 1987-1991 uczestnik otrzymywał wynagrodzenie powyżej jednej przeciętnej wypłaty, w latach 1992 i 1999 otrzymywał wynagrodzenie powyżej dwóch przeciętnych wynagrodzeń, zaś w latach 1993-1998 około trzech przeciętnych wynagrodzeń.

Należy wskazać, że zainteresowany świadczenia te pobierał 20-30 lat temu. W tym czasiełożył na utrzymanie wspólnego lokalu. Oszczędności zdeponowane przez niego na książeczce oszczędnościowej w wyniku denominacji praktycznie straciły wartość. W roku 1998 wykupione zostało przez zainteresowanych mieszkanie za kwotę około 10 000 zł. W latach 80-tych XX wieku małżonkowie z wynagrodzenia T. T. (1) wybudowali garaż. Zakupili też przyczepę N.. Po wyprowadzeniu się z G. w 2001 roku uczestnik przebywał już na emeryturze. Ponościł swoje koszty utrzymania, wynajęcia pokoju w K.. Jednoosobowo prowadził gospodarstwo domowe. Spłacił pożyczkę synowej w wysokości 9 275,13 zł.

B. T. w trakcie małżeństwa miało prawo ubiegać się o przyznanie od małżonka miesięcznych kwot z tytułu wyrównania stopy życiowej ich obojga. Z roszczeniem takim nie wystąpiła. W tych okolicznościach faktycznych trudno zaliczyć uczestnikowi konkretną część jego dochodów w poczet udziału w majątku wspólnym.

Sąd nie znalazł również podstaw do zaliczenia w poczet majątku wspólnego wierzytelności w stosunku do synowej A. T.. Z zeznań obu zainteresowanych wynika, że wnioskodawczyni wiedziała o spłacie długu synowej w trakcie małżeństwa. Spłata ta nastąpiła około 15 lat temu. B. T. godziła się na to. Ani uczestnik postępowania ani wnioskodawczyni nie wystąpili z roszczeniem regresowym w stosunku do synowej. Sąd uznał więc, że oboje

małżonkowie darowali sumę spłaconą A. T.. Jeśli zaś wnioskodawczyni będzie żądała swej części spłaconej należności może ona wystąpić przeciwko synowej na drogę procesu.

Każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności (art. 45 § 1 k.r.o.).

B. T. domagała się rozliczenia nakładów z jej majątku osobistego na majątek wspólny jakie poczyniła na lokal w okresie od orzeczenia rozwodu do września 2017 roku. Fakt ich poniesienia został udowodniony przedłożonymi do sprawy dokumentami. Uczestnik postępowania jemu nie zaprzeczał. Należy jednak zauważyć, że nakłady tego rodzaju przysługują dopiero od chwili uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Niezasadne było natomiast żądanie rozliczenia remontu lokalu przeprowadzonego przez wnioskodawczynię po ustaniu wspólności majątkowej. Stan majątku wspólnego podlegającego podziałowi ustalany jest na dzień ustania wspólności majątkowej. Na stan z dnia 30.3.2012 r. biegła wyliczyła wartość mieszkania. Remont dokonany został po tej dacie. Fakt ustalenia nakładów w postaci remontu mieszkania nie ma znaczenia dla przesunięcia środków majątkowych pomiędzy małżonkami, gdyż w wyniku orzeczenia przyznającego prawo do lokalu B. T. nakłady na ten lokal pozostają w jej majątku bez względu na ich wartość.

T. T. (1) domagał się od B. T. zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z majątku wspólnego. Roszczenie to nie znajduje uzasadnienia. Współwłaściciel może domagać się od pozostałych współwłaścicieli, korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 k.c. w sposób wykluczający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy z zachowaniem przesłanek określonych w art. 224 § 2 lub art. 225 k.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., III CZP 3/08). Uczestniczka postępowania jednakże nie zabraniała mężowi korzystania z majątku wspólnego. Lokal mieszkalny nie przyniósł też pożytków.

Wartość majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania podlegającemu podziałowi wyniosła 168 000 zł. Uczestnicze postępowania przyznano jedyny składnik majątku wspólnego. Z tego tytułu winna ona zapłacić na rzecz byłego małżonka 84 000 zł. Suma ta została pomniejszona o połowę nakładów uczynionych przez B. T. na czynsz za mieszkanie, tj. 14 271,49 zł. Sąd zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 69 728,51 zł.

Zgodnie z wnioskiem B. T. spłatę rozłożono na raty. Sąd wziął pod uwagę sytuację majątkową i osobistą zainteresowanych. Wnioskodawczyni uzyskuje co prawda dochody na poziomie 2 300 zł miesięcznie, ale deklarowała, że syn pomoże jej w spłacie męża. Spłatę Sąd rozłożył na 24 raty miesięczne po 2 905,35 zł, ostatnia w wysokości 2 905,46 zł. Rozłożenie spłaty na 10 lat, o co wносиła B. T., w żadnej mierze nie zasługuje na uwzględnienie. Przede wszystkim z uwagi na wiek uczestnika postępowania (82 lata). Drugą z okoliczności przemawiających za skróceniem terminu spłaty jest jej ekonomiczny wymiar – brak odczucia realnego ekwiwalentu za utratę składnika majątkowego, obniżenie wartości spłaty na skutek inflacji pieniądza.

Ponieważ interesy uczestników były sprzeczne, Sąd zastosował dyspozycję przepisu art. 520 § 2 k.p.c. i rozdzielił obowiązek zwrotu kosztów postępowania po połowie, zgodnie z żądaniem wnioskodawczyni. Na zasadzoną na jej rzecz od uczestnika postępowania kwotę 1000 zł złożyła się połowa opłaty (500 zł) oraz połowa wydatków na wynagrodzenia biegłego (500 zł).

Ze względu na powstałe koszty sądowe pokryte tymczasowo przez Skarb Państwa (326 zł wydatków na wynagrodzenie biegłego), Sąd nakazał pobrać od zainteresowanych na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 163 złotych.

SSR Joanna Zachorowska